

اصول گزارش‌نویسی برای پرستاران

به‌انضمام آشنایی با قصورات حرفه‌یی
و راهکارهای جلوگیری از آن

قابل استفاده برای:

کارشناسان مامایی، اتاق عمل، هوشبری،
فوریت‌های پزشکی، فن‌آوری اطلاعات سلامت

عزیز شهرکی واحد

کارشناس ارشد آموزش پرستاری

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی زابل

مهدی حقیقی

کارشناس ارشد مدیریت آموزشی

آذر آوازه

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی زنجان

سرشناسه	شهرکی واحد، عزیز، ۱۳۳۴ -
عنوان و نام پدیدآور	اصول گزارش نویسی برای پرستاران: به انضمام آشنایی با قصورهای حرفه‌ای و راهکارهای جلوگیری از آن قابل استفاده برای کارشناسان مامای ... / عزیز شهرکی واحد، مهدی حقیقی، آذر آوازه.
وضعیت ویراست	ویراست ۲.
مشخصات نشر	تهران: جامعه‌نگر، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	۱۴۴ ص: جدول.
شابک	۳۵۰۰۰ ریال: ۳-۱۴۴-۱۰۱-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	در چاپ قبلی مولفان عزیز شهرکی واحد و مرجان مردانی حموله است.
یادداشت	چاپ قبلی: جامعه‌نگر، ۱۳۸۸ (۱۰۴ ص).
یادداشت	کتابنامه: ص [۱۰۱] - ۱۴۴.
موضوع	فن نگارش - - پرستاری
موضوع	بیماران - - شرح حال
شناسه افزوده	حقیقی، مهدی، ۱۳۵۵ -
شناسه افزوده	آوازه، آذر، ۱۳۳۶ -
ردیف‌بندی کنگره	۱۳۹۰ ۶ الف ۹ ش / R ۱۱۹۱
ردیف‌بندی دیویی	۸۰۸/۶۶۶۱
شماره کتاب‌شناسی ملی	۲۵۷۹۵۳۹

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان
مصروب ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه
مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

نشر جامعه‌نگر

- اصول گزارش‌نویسی برای پرستاران
- تألیف: عزیز شهرکی واحد؛ مهدی حقیقی؛ آذر آوازه
- ناشر: جامعه‌نگر
- ویراست دوم
- نوبت و سال چاپ: اول / ۱۳۹۰، شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه
- صفحه‌آرایی: تقی‌زاده
- لیتوگرافی: آبرنگ؛ چاپ، صحافی: معرفت
- بهای: ۳۵۰۰ تومان
- شابک: ۳-۱۴۴-۱۰۱-۶۰۰-۹۷۸

مراکز پخش و فروش

• نمایندگانه و فروشگاه مرکزی جامعه‌نگر و نشر سالمی

تهران: خ انقلاب - مقابل درب اصلی دانشگاه تهران - خ فخر رازی - خ نظری غربی - شماره ۸۲ تلفن: ۶۶۳۹۳۷۱۶ - ۶۶۳۹۳۷۱۸

• فروش اینترنتی: www.jameenegar.com

• کتاب‌فروشی‌های معتبر پزشکی سراسر کشور

- اراک: جبری - اردبیل: خیام - ارومیه: شاهد ایثارگران - اصفهان: رژی - یزدانک - اهواز: رشد - بین‌الملل - بابل: علی‌زاده
- بجنورد: بهشت - بروجرد: ولایت - بندرعباس: استاد - بوشهر: نمایندگانه دایمی محمدپور - بیرجند: آذین - تالش: جلمه‌نگر
- تبریز: پلک - خلوق‌زاده - رشت‌زاده - تنکابن: میرچی - جهرم: کلبه کتاب - خرم‌هره: معلم ۲ - خرم‌آباد: نشر دانشگاهیان
- رشت: دانشگاه آزاد بل طالشان - ارجمند - مزده - زاهدان: کالج - زنجان: شهر کتاب - مساری: هفت - مسوا: کوثر
- سمنان: نسیم - شیراز: جمالی - مرکز نشر دانشگاهی - قم: فاضل - کاشان: خفه کتاب - کرمان: پایپروس - حاجی‌پور
- گرمشاه: دانشمند - گرگان: دانشجو - مشهد: دانشجو - نمایندگانه علوم پزشکی جهل دانشگاهی - همدان: روزاندیش - دلتجو

تقدیم و سپاسگزاری

تقدیم به
کسانی که به من آموختند
مربیان و دانشجویان عزیز
پرسنل زحمتش حرفه‌های علوم پزشکی

از تمامی بزرگوارانی که نامشان در ذیل می‌آید صمیمانه سپاسگزاری می‌کنم:

۱ از جناب آقای مرتضی زینعلی، مدیر محترم انتشارات جامعه‌نگر، که به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین ناشرین کتب پزشکی، حق بزرگی بر گردن دانشجویان، مربیان و اساتید حرفه علوم پزشکی دارند.

۲ از سرکار خانم تفرشی، مدیر تولید محترم انتشارات جامعه‌نگر، که با راهنمایی‌های خود، کمک زیادی به ارتقای کیفیت چاپ این اثر نمودند.

۳ از سرکار خانم تقی‌زاده که این اثر را به‌نحو احسن صفحه‌آرایی نمودند.

۴ از کلیه همکاران گروه پرستاری، مامایی، اتاق عمل، هوشبری، فوریت‌های پزشکی و مدارک پزشکی که با راهنمایی‌های ارزنده خود در هرچه بهتر شدن مطالب کتاب وقت و انرژی خود را اختصاص دادند.

پروردگارا روح مرا از عشق به حرفه‌ی خود و محبت تمام مخلوقات آکنده ساز!
قوت قلب به من عطا فرما تا همیشه آماده‌ی خدمت و درمان فقیر و غنی، دوست و دشمن، خوب و بد باشم و به تمام اشخاصی که در نتیجه‌ی بیماری رنج می‌برند، به یک نظر بنگرم!
در مقابل بیمارانی که در صبر و ارفاق عطا فرما و کاری کن که در تمام امور میانه‌رو باشم، ولی از عشق به علم هیچگاه سیراب نشوم!
به من اراده، فرصت و نیرویی عطا فرما که همواره بر معلومات خود بیافزایم!

پیش‌گفتار

در راستای ارتقای کیفیت اطلاعات که منجر به ارتقای کیفیت مراقبت‌های بهداشتی‌درمانی می‌شود، تکمیل اوراق پزشکی مددجویان از جمله گزارشات پرستاری و ثبت گزارشات سایر گروه‌های علوم پزشکی از جمله مامایی، اتاق عمل، هوشبری، فوریت‌های پزشکی و فن‌آوری اطلاعات سلامت از اهمیت ویژه‌ای برخوردار هستند. امروزه به اهمیت ثبت گزارشات که قسمت مهم و لازمه کار پرستار، ماما، کارشناسان اتاق عمل، هوشبری، فوریت‌های پزشکی، فن‌آوری اطلاعات سلامت و جنبه حیاتی از عملکرد آنان می‌باشد بیش از پیش توجه می‌شود. مراقبت ممکن است مطلوب باشد؛ اما به‌نظر می‌رسد در صورت عدم ثبت صحیح آن، کوچک‌ترین خطا و سهل‌انگاری می‌تواند مسئولیت‌های سنگین حرفه‌یی برای آنان ایجاد کند. کیفیت ثبت گزارشات، انعکاس‌دهنده کیفیت مراقبت ارایه داده‌شده به مددجو است. از اهداف مهم آن کسب اطمینان از ارایه مراقبت و ایجاد ارتباط بین کارکنان سلامتی که در مراقبت سهیم هستند و نیز محافظت از سلامتی مددجو، کسب اعتبار حرفه‌یی برای پرستار، ماما و... و مؤسسه سلامتی مراقبتی می‌باشد. ثبت ناخوانا یا ناقص ممکن است مانع ارایه مراقبت شود، زیرا با این نوع ثبت‌ها (چارت‌کردن) تشخیص تغییرات مهم در وضعیت سلامت مددجو و رفتارهای او دشوار خواهد بود. ثبت مراقبت‌ها، مترادف با ارایه‌ی مراقبت و کیفیت آن است در نتیجه هرگونه نارسایی در آن مبین آرایه‌ی مراقبت ناکافی به بیمار می‌باشد. بنابراین گزارشات پرستاری، مامایی و... باید دقیق، کامل و به‌موقع باشد و هرگونه خطا در ثبت موارد مبهم و نامفهوم، ثبت در زمان نامناسب، تصحیح نامناسب و ثبت استنباط شخصی از جمله‌ی مواردی است که گزارشات پرستاری، مامایی و... را دچار خدشه نموده و از لحاظ قانونی نیز مسأله‌آفرین می‌باشد. گزارش پرستاری، مامایی و... جامع، عاملی برای رفع اتهام و تبرئه پرستاران، ماماها و سایر گروه‌هاست. نارسایی در گزارش گروه‌های علوم پزشکی می‌تواند عاملی برای تأیید قصور تلقی گردد. با توجه به مطالب فوق و اهمیت گزارشات گروه‌های علوم پزشکی واضح است که ثبت نقش حیاتی دارد، چرا که در اغلب موارد سیر دارو و درمان مددجو براساس ثبت پرستاری، مامایی و... تنظیم می‌گردد. ثبت دقیق، کامل، متناوب و منظم اطلاعات در پرونده‌های پزشکی در ارتقای سطح آموزش، پژوهش و درمان تأثیر به‌سزایی داشته و موجب می‌گردد تا اعمال تکراری و غیر ضروری حذف گردد و منجر به بهینه‌سازی فعالیت‌های بیمارستانی شود و در این راستا خسارات و ضرر و زیان‌های احتمالی کاهش یابد.

۸ ■ اصول گزارش‌نویسی برای پرستاران

از آنجا که آگاهی پرستاران و سایر گروه‌های علوم پزشکی از اصول گزارش‌نویسی بر فعالیت‌های حرفه‌یی آن‌ها و قضاوت‌های روزمره مرتبط با وظایف‌شان تأثیر به‌سزایی دارد لذا بایستی به آموزش پرستاران، ماماها، کارشناسان اتاق عمل، هوشبری، فوریت‌های پزشکی و فن‌آوری اطلاعات سلامت در این زمینه توجه فراوانی شود.

امید است پرستاران عزیز با رعایت دقیق نکات و مطالب این کتاب بتوانند اصول گزارش‌نویسی صحیح در پرستاری، مامایی، اتاق عمل، هوشبری و فوریت‌های پزشکی را به‌کار برند تا از حمایت‌های کامل قانونی برخوردار شوند.

از کلیه اساتید بزرگوار، پرستاران و سایر گروه‌های علوم پزشکی و دانشجویان عزیز که تجربیاتی در زمینه‌ی ثبت گزارش دارند، خواهشمندیم جهت پُر بار نمودن این کتاب، نظرات و پیشنهادات خود را به پست الکترونیکی azizshahraky@yahoo.com ارسال نمایند.

فهرست مطالب

۱۴	 نقش عملکردی
۱۴	 نقش رهبری
۱۵	 نقش پژوهشی
۱۶	 جایگاه گزارش نویسی در قرآن
۱۷	 اصطلاحات رایج
۱۷	 ثبت و گزارش نویسی پرستاری
۲۰	 لغت گزارش به چه معنی است؟
۲۱	 تعریف گزارش نویسی
۲۷	 مشخصات یک گزارش خوب
۲۸	 خصوصیات یک گزارش علمی و صحیح
۲۸	 حقیقت در گزارش نویسی
۲۹	 دقت در گزارش نویسی
۳۰	 کامل بودن گزارش
۳۱	 پویا بودن گزارش
۳۲	 سازمان دهی گزارش
۳۲	 محرمانه بودن گزارش
۳۲	 ضرورت گزارش نویسی چیست؟
۳۷	 روش های گزارش نویسی پرستاری
۴۱	 ثبت گزارش براساس سیستم مشکل - مداخله - ارزیابی
۴۲	 ثبت گزارش کانونی
۴۲	 ثبت گزارش رایانه ایی
۴۴	 طبقه بندی مداخلات پرستاری
۴۵	 گزارش نویسی گام به گام
۴۵	 پذیرش بیمار
۴۵	 گزارش بدو ورود
۴۶	 گزارش تغییر شیفت
۴۷	 گزارش قبل از عمل
۴۷	 گزارش ریکاوری

۴۸	 گزارش بعد از عمل
۴۸	 آموزش به بیمار
۴۹	 گزارش ترخیص بیمار
۵۰	 گزارش فوتی
۵۱	 گزارش‌نویسی براساس تشخیص پرستاری
۵۲	 فرآیند پرستاری
۵۶	 مزایا و مشکلات گزارش‌های کتبی و شفاهی
۶۰	 گزارشات یا دستورات تلفنی
۶۲	 گزارش انتقالی
۶۵	 انواع برگه‌های رایج ثبت گزارش در پرونده بیمار
۷۱	 ثبت اقدامات مستقل پرستاری
۷۱	 ثبت اقداماتی که با دستور پزشک انجام می‌شود
۷۲	 ثبت رفتار بیمار
۷۲	 گزارش حوادث اتفاقی در بیمارستان (مؤسسه درمانی)
۷۳	 گزارش درد و دارودرمانی
۷۷	 خطای دارویی و امتناع از مصرف دارو
۷۷	 تجویز داروها در صورت نیاز
۷۷	 داروهای مخدر
۷۸	 درمان داخل وریدی
۷۹	 تغذیه‌ی کامل غیر از راه خوراکی
۷۹	 انتقال خون
۸۱	 ثبت گزارش مراقبت از بُرش محل عمل جراحی
۸۲	 ثبت گزارش مراقبت از پیس‌میکر
۸۳	 ثبت گزارش تخلیه ترشحات ریوی
۸۴	 ثبت گزارش فیزیوتراپی ریوی
۸۴	 نکات مهم گزارش‌نویسی در بخش شیمی‌درمانی
۸۵	 ثبت موارد پاراکلینیک
۸۵	 اکسیژن‌تراپی
۸۵	 پانسمان کردن زخم
۸۶	 سونداز مثانه

اصول گزارش‌نویسی برای پرستاران ■ ۱۱

۸۶	 سونداژ معده
۸۸	 لاواژ
۸۸	 نکات اساسی در ثبت گزارش احیای قلبی - ریوی
۹۰	 گزارش در اتاق عمل
۹۳	 ثبت گزارش سیستم‌های بدن در برگه‌های فلوشیت
۹۹	 نکات ثبت گزارش‌نویسی در بخش‌های زایشگاه و زنان و مامایی
۱۰۲	 نکات ثبت گزارش‌نویسی جهت پرسنل فوریت‌های پزشکی
۱۰۸	 نکات مهم و ضروری در ثبت دقیق و صحیح گزارش پرستاری
۱۱۴	 آشنایی با خطاها و قصورات پرستاری و راهکارهای جلوگیری از آن
۱۲۱	 برخی از خطاهای پرستاری
۱۲۶	 برخی از موارد قصور در پرستاران به‌ترتیب تکرار
۱۲۸	 مشکلات بالقوه‌ی قانونی در ثبت گزارش
۱۳۰	 توصیه‌های لازم برای پیشگیری از بروز خطا
۱۳۹	 شناخت حقوق بیمار
۱۴۱	 منشور حقوق بیمار
۱۴۳	 منابع و مآخذ